

20222744158

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ТЕХНИЧКИТЕ БАРАЊА ЗА ПРОИЗВОДИТЕ И ОЦЕНА НА СООБРАЗНОСТ(*)

Се прогласува Законот за техничките барања за производите и оценка на сообразност(*), што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 13 декември 2022 година.

Бр. 08-5178/1
13 декември 2022 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi**, с.р.

ЗАКОН ЗА ТЕХНИЧКИТЕ БАРАЊА ЗА ПРОИЗВОДИТЕ И ОЦЕНА НА СООБРАЗНОСТ (*)

ГЛАВА 1

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет

Член 1

Со овој закон се уредува начинот на пропишување на техничките прописи кои се однесуваат за техничките барања што одредени производи или група на производи мора да ги исполнуваат при нивно пласирање на пазарот и/или техничките барања при нивно користење за намената за кои се предвидени, обврските на економските оператори вклучени во ланецот на пласирање на производите на пазарот, постапките за оценка на сообразност на производите со пропишаните технички барања, условите што треба да ги исполнуваат телата за оценка на сообразност, документите и знаците за сообразност на производите, принципите и постапките за признавање на странските документи и знаци за сообразност, постапките за овластување и нотифицирање на телата за оценка на сообразност, следење на работата на телата за оценка на сообразност, водење на евиденција и известување за техничките прописи и телата за оценка на сообразност.

* Со овој закон се врши усогласување со:

1) Одлука 768/2008/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 9 јули 2008 година за заедничка рамка за пласман на производи и за укинување на Одлуката 93/465/ЕЕЗ на Советот, CELEX број 32008D0768 и
2) Регулатива (ЕУ) бр. 910/2014 на Европскиот парламент и на Советот од 23 јули 2014 година за електронска идентификација и доверливи услуги за електронски трансакции на внатрешниот пазар и за укинување на Директива 1999/93/ЕЗ (eIDAS), CELEX број 32014R0910.

Примена

Член 2

(1) Овој закон се применува за производи или група на производи опфатени со техничките прописи, освен за производите за кои техничките барања се регулирани со посебни закони како и прописи донесени врз основа на тие закони.

(2) Доколку со посебните закони и прописи од ставот (1) на овој член не се уредени прашањата поврзани со: обврските на економските оператори вклучени во ланецот на пласирање на производите на пазарот, условите што треба да ги исполнуваат телата за оцена на сообразност, постапките за овластување и нотифицирање на телата за оцена на сообразност, принципите и постапките за признавање на странските документи и знаци за сообразност, тогаш за тие прашања се применуваат одредбите од овој закон.

Општи принципи

Член 3

(1) Производот кој се пласира на пазарот на Република Северна Македонија мора да ги задоволува барањата за сообразност, барањата за документи и знаци за сообразност согласно со одредбите од овој закон, како и техничките барања, суштествените здравствени и безбедносни барања, барањата за постапките за сообразност, барањата за техничката документација и документите за сообразност, знаците и означувањето на сообразен производ, согласно со одредбите од применливите технички прописи кои се однесуваат на тој производ.

(2) Економскиот оператор кој го пласира производот на пазар или кој овозможува негова достапност на пазарот е одговорен за сообразноста на производот со одредбите од овој закон и одредбите од техничките прописи донесени врз основа на овој закон.

(3) Економскиот оператор е одговорен за точноста, веродостојноста и целовитоста на податоците за своите производи и мора да ја гарантира согласноста на овие податоци со пропишаните барања за конкретниот производ.

Значење на одредени поими и изрази

Член 4

Одделни поими и изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. **„Достапност на пазар“** е секоја активност која го прави производот достапен на пазарот на Република Северна Македонија или во Европската Унија заради дистрибуција, потрошувачка или употреба, без разлика дали трговската активност се одвива со или без плаќање на надоместок;

2. **„Пласирање на пазар“** е активност со која производот за првпат станува достапен на пазарот во Република Северна Македонија или во Европската Унија;

3. **„Производ“** е секој производ или група на производи кој е резултат на производни активности, а поблиску определен со технички пропис;

4. **„Производител“** е секое физичко или правно лице кое произведува производ или има проектиран или произведен производ и го пушта производот на пазар под неговото име или трговска марка;

5. **„Овластен застапник“** е секое физичко или правно лице основано во Република Северна Македонија кое добило писмено овластување од производителот да дејствува во негово име и за негова сметка за посебни активности од кои произлегуваат обврските за застапништво утврдени во овластувањето согласно со закон;

6. **„Увозник“** е секое физичко или правно лице основано во Република Северна Македонија кое на пазарот пласира производ од друга земја;

7. **„Дистрибутер“** е секое физичко или правно лице кое учествува во синцирот на набавки и овозможува достапност на производот на пазарот, а кое не е производител ниту увозник;

8. **„Економски оператори“** се производителот, овластениот претставник, увозникот, дистрибутерот, даватели на услуги или кое било друго физичко или правно лице кое има обврски во врска со производството на производи, овозможување на достапност на пазарот или пуштање во употреба во согласност со важечките прописи;

9. **„Техничка спецификација“** е документ кој содржи технички барања кои треба да ги исполнува одреден производ, процес, услуга или систем;

10. **„Стандард“** е документ подготвен со консензус и усвоен од страна на тело за стандардизација, со кој заради заедничка и повторлива употреба, се обезбедуваат правила, упатства и карактеристики за определени активности или резултати од тие активности, чија цел е постигнување најповолен степен на уреденост во определено подрачје;

11. **„Македонски стандард“** е стандард усвоен од Институтот за стандардизација на Република Северна Македонија;

12. **„Хармонизиран стандард“** е европски стандард усвоен од страна на Европските организации за стандардизација (CEN, CENELEC или ETSI), на барање на Европската комисија и објавен во Службен весник на Европската унија како хармонизиран стандард, со кој се дава претпоставка за сообразност на производот, услугата, процесот или системот со барањата на релевантното европско хармонизирачко законодавство и истите се преземени и усогласени од страна на Институтот за стандардизација на Република Северна Македонија;

13. **„Акредитација“** е потврдување од страна на националното тело за акредитација дека определено тело за оцена на сообразност ги задоволува барањата кои се потребни за вршење на одредена дејност за оцена на сообразност, предвидени со хармонизираните стандарди и со одредбите од овој закон и каде што тоа е применливо со сите дополнителни барања вклучително и оние предвидени во релевантните технички прописи и секторски шеми за акредитација потребни за вршење на специфична дејност за оцена на сообразност;

14. **„Национално тело за акредитација“** е Институтот за акредитација на Република Северна Македонија кој е формиран и работи согласно со прописите од областа на акредитацијата;

15. **„Оцена на сообразност“** е секоја активност со која се утврдува дали производот или процесот на производство е усогласен со пропишаните технички барања.

16. **„Тело за оцена на сообразност“** е тело кое ги извршува активностите за оцена на сообразност, вклучувајќи ги и активностите за калибрација, тестирање и испитување, сертификација и инспекција-проверка;

17. **„Овластено тело за оцена на сообразност“** е тело за оцена на сообразност со седиште во Република Северна Македонија кое е овластено за вршење на оцена на сообразност од Министерството за економија или Министерството надлежно за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис;

18. **„Нотифицирано тело“** е овластено тело за оцена на сообразност пријавено во Европската комисија и земјите-членки на Европската Унија согласно со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон;

19. **„Надлежен орган за овластување“** во Република Северна Македонија е Министерството за економија или Министерството надлежно за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис, како и за следење на работата на овластените тела за оцена на сообразност;

20. **„Надлежен орган за известување и нотифицирање“** во Република Северна Македонија е Министерството за економија кое согласно со овој закон е одговорно за известување и нотифицирање, како и за следење на работата на овластените и нотифицираните тела и за спроведување на постапката за известување на Европската комисија и земјите-членки на Европската Унија во врска со телата за оцена на сообразност;

21. **„Контактна точка за евиденција и известување“** е Министерството за економија кое согласно со овој закон е одговорно за водење евиденција за донесените технички прописи и за спроведување на постапката за известување на јавноста, на Европската комисија и на земјите-членки на Европската Унија во врска со донесените технички прописи;

22. **„Поврат на производ“** е која било мерка за враќање на производот кој им бил испорачан или достапен на крајните потрошувачи;

23. **„Повлекување на производ“** е која било мерка со која во ланецот на снабдување се спречува производот да биде достапен на пазарот;

24. **„Документ за сообразност“** е документ со кој се потврдува дека производот, процесот или услугата се во согласност со суштествените технички барања утврдени во техничкиот пропис, а кој може да биде декларација за сообразност, сертификат за сообразност или друг документ;

25. **„СЕ ознака“** е ознака со која производителот означува дека производот е во согласност со барањата утврдени во европското хармонизирачко законодавство со кое се предвидува употребата на ознаката;

26. **„Ознака за сообразност“** е ознака со која производителот означува дека производот е во согласност со применливите барања утврдени во техничките прописи со кои се предвидува употребата на таа ознака;

27. **„Европско хармонизирачко законодавство“** е законодавство на Европската Унија со кое се хармонизираат условите за промет на производите;

28. **„Хармонизирано законодавство“** е законодавство на Република Северна Македонија со кое се хармонизираат барањата за пласирање на производите на пазар со европското хармонизирачко законодавство;

29. **„Надзор на пазарот“** се активности и мерки кои ги преземаат органите за надзор на пазарот за да утврдат дека производите кои се пласираат на пазарот ги задоволуваат техничките барања и дека не ги загрозуваат здравјето, безбедноста или други аспекти за заштита на јавниот интерес;

30. **„Технички прописи“** се прописи донесени врз основа на овој закон со кои се пропишуваат барањата за одредени производи или група на производи, а со цел да се осигура дека производите се безбедни кога се пласираат на пазар и да се обезбеди заштита на животот и здравјето на луѓето, животните и растенијата, заштита на животната средина и природата, заштита на потрошувачите и другите корисници на производите и заштита на имотот;

31. **„Хармонизирани технички прописи“** се техничките прописи со кои се усогласуваат барањата со прописите од европското хармонизирачко законодавство;

32. **„Нехармонизирани технички прописи“** се технички прописи кои не се усогласени со прописите од европското хармонизирачко законодавство и

33. **„Органи за надзор на пазарот“** се Државниот пазарен инспекторат, Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Државниот трудов инспекторат, Државниот инспекторат за техничка инспекција, Државниот инспекторат за животна средина и други органи на државната управа или инспектори кои вршат надзор на пазарот во согласност со закон, како и други органи, организации и независни регулаторни тела што вршат надзор на пазарот.

Глава 2

ТЕХНИЧКИ ПРОПИСИ

Цел на технички прописи за заштита на јавните интереси

Член 5

Целта на донесување на техничките прописи е утврдување на суштинските технички барања кои производот треба да ги исполнува и со истите да се обезбеди дека производите се безбедни кога се пласираат на пазар и се ставаат во употреба или се употребуваат согласно со нивната намена, а особено поради заштита на јавниот интерес, заштита на животот и здравјето на луѓето, животните и растенијата, заштита на животната средина и природата, заштита на потрошувачите и другите корисници на производите и заштита на имотот.

Начин на донесување, евиденција и известување за хармонизирани технички прописи

Член 6

(1) Техничките прописи ги донесува министерот за економија, односно министерот во чија надлежност утврдена со закон се работите поврзани со производството, пазарот, пуштањето во употреба, употребата или користењето на соодветните производи.

(2) При донесувањето на техничките прописи од ставот (1) на овој член се земаат предвид меѓународните принципи и обврските од меѓународните договори за спречување на непотребните бариери во трговијата.

(3) Министерството за економија е контактна точка за евиденција и известување и е одговорна за водење евиденција на донесените технички прописи и за спроведување на постапката за известување на јавноста, на Европската комисија и на земјите-членки на Европската Унија во врска со донесените технички прописи.

(4) Постапката за известување на Европската комисија за хармонизираниите технички и нехармонизираниите технички прописи, техничките спецификации и стандарди, поблиску ја утврдува Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот за економија.

Содржина на уредување на техничките прописи

Член 7

(1) За одделни производи или групи на производи се донесуваат технички прописи кои ги содржат следниве барања:

- техничките барања што треба да ги исполнуваат производите кога се пласираат на пазар,
- суштествените здравствени и безбедносни барања,
- поблиските услови кои треба да ги исполнат економските оператори кои учествуваат во ланецот на пласирање на производот на пазар во врска со исполнувањето на обврските согласно со овој закон,
- постапките за оцена на сообразност,
- поблиските услови кои треба да ги исполнуваат телата за оцена на сообразноста,
- посебните услови кои треба да ги исполнат телата за оцена на сообразноста,

- видот на документите за сообразност кои мора да го придружуваат производот кога тој се пласира на пазар или се пушта во употреба,
- потребната техничка документација и документи за сообразност за докажување на сообразноста на производот, која мора да биде достапна на надлежните органи, како и начинот и времетраењето на нејзиното чување,
- знаците за оцена на сообразност и означувањето на производите и
- употребата на стандарди и технички спецификации за исполнување на техничките барања.

(2) За одделни производи или групи на производи, односно системи составени од повеќе елементи, кај кои функционалноста се обезбедува по инсталирањето на цел систем, со техничките прописи, покрај елементите од ставот (1) на овој член се пропишуваат и:

- постапките за оцена на сообразност и прво пуштање во употреба на цел систем,
- поблиските услови што треба да ги исполнува производителот кој е вклучен во проектирањето и инсталирањето на опремата, системите и елементите,
- постапките за оценка на компетентноста и добивањето на документ за компетентност при вршење на дејност за инсталирање на системите и
- постапките за измена на системот или промени на делови кои влијаат на безбедната употреба и на функционалноста.

(3) Со техничките прописи за одделни производи или групи на производи, покрај елементите од ставовите (1) и (2) на овој член, се пропишуваат и:

- барања за безбедност на производите низ целиот животен век на производот,
- постапки за редовно одржување и сервисирање на производите,
- поблиските услови што треба да ги исполнува производителот кој е вклучен во периодични, редовни и вонредни технички прегледи на производите,
- постапките за оценка на компетентноста и добивањето на документ за компетентност при вршење на редовно одржување и сервисирање на производите,
- начинот на вршење периодични редовни и вонредни прегледи на производите,
- поблиските услови што треба да ги исполнуваат телата кои се вклучени во периодичните редовни и вонредни технички прегледи на производите,
- постапките за оценка на компетентноста и добивањето на овластување за вршење на периодичните редовни и вонредни технички прегледи на производите и
- други барања кои влијаат на безбедната употреба на производот низ целиот негов животен век.

Претпоставка за сообразност

Член 8

(1) Сообразноста на производот со барањата утврдени во техничките прописи се постигнува со употреба на соодветните стандарди.

(2) Кога со хармонизираниите технички прописи се пропишуваат суштествените здравствени и безбедносни барања, со примената на техничките решенија од хармонизираниот стандард или заедничка примена со други хармонизирани стандарди се смета дека производот е сообразен со суштествените барања од техничкиот пропис.

(3) Во постапката за оцена на сообразноста може да се применуваат и други технички барања кои не се опфатени со стандардите, доколку со нивната примена се обезбедува најмалку исто ниво на заштита како со примена на барањето опфатени со стандардите.

(4) Ако според пропишаните барања за производите утврдени со нехармонизираниите технички прописи е утврдено дека производите пред пуштањето на пазар е потребно да бидат тестирани, можат да се пуштат на пазарот во Република Северна Македонија само

ако биле тестирани во телата за оценка на сообразност во земјите-членки на Европската Унија, ЕЕП и/или Република Северна Македонија, под услов резултатите од овие тестови да им се достапни на надлежните инспекциски органи.

Листа на национални хармонизирани стандарди

Член 9

(1) Листата на хармонизирани стандарди врз основа на кои се оценува сообразноста на производот со барањата од хармонизираните технички прописи на предлог на Институтот за стандардизација на Република Северна Македонија, министерот за економија, односно министерот надлежен за донесување на техничкиот пропис ја објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

(2) Институтот за стандардизација на Република Северна Македонија е должен да достави до надлежното министерство на негово барање ажурирана листа на хармонизирани стандарди.

(3) Министерот за економија, односно министерот надлежен за донесување на хармонизираните технички прописи е должен листата на национални хармонизирани стандарди, која постојано се ажурира, да ја објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“ со информации за ознаката и насловот на стандардот, почеток на примена, престанок на примена и референцирање на хармонизираниот технички пропис за кои употребата на хармонизираниот стандард обезбедува претпоставка за сообразност.

Глава 3

ОБВРСКИ НА ЕКОНОМСКИТЕ ОПЕРАТОРИ

Обврски на производителот

Член 10

(1) Пред пласирање на пазар на својот производ, производителот е должен да осигура дека неговиот производ е проектиран и произведен во согласност со техничките прописи кои се однесуваат за тој производ.

(2) Во согласност со техничките прописи донесени врз основа на овој закон, производителот е должен да ја изработи пропишаната техничка документација и да спроведе или осигура спроведување на применливата постапка за оценка на сообразноста на производот.

(3) Кога со постапката за оценка на сообразноста се докажува сообразност на производот со пропишаните барања, производителот е должен да состави изјава за сообразност и да постави ознака за сообразност кога тоа е пропишано со техничките прописи.

(4) Производителот е должен да ја чува техничката документација и изјавата за сообразност и по ставањето на пазар на производот, во рокот утврден со техничкиот пропис.

(5) Производителот е должен да обезбеди сообразност на производите при сериско производство и да осигура дека се применуваат постапките за оценка на сообразност наведени во техничките прописи.

(6) При изјавување дека производот е сообразен, производителот мора да ги земе предвид евентуалните промени во проектното решение или карактеристиките на производот, како и промените во хармонизираните стандарди или во техничките спецификации кои се користат.

(7) Со цел да го заштити здравјето и безбедноста на потрошувачите, а во зависност од ризиците кои произлегуваат од производот, производителот е должен да врши проверки и тестирања на производите кои ги пласира на пазарот, како и да води евиденција на поднесени приговори за несообразни производи и повлекувања на производи, а за тоа да ги информира дистрибутерите.

(8) Производителот е должен неговиот производ да го означи со бројот на типот, шаржата или серијата или кој било друг елемент што овозможува негова идентификација, при што податоците мора да бидат наведени на самиот производ или доколку големината, односно природата на производот тоа не го овозможуваат, податоците може да бидат наведени на неговото пакување или во документите кој го придружуваат производот.

(9) Производителот е должен на производот или доколку тоа не е можно на неговото пакување или во документите кои го придружуваат производот, да го наведе своето име, регистрираниот трговски назив или знак и адресата за контакт.

(10) Во случаите кога техничките прописи донесени врз основа на овој закон тоа го бараат, производот мора да биде придружуван со упатства и податоци за безбедноста, напишани на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на територијата на Република Северна Македонија и неговото писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици.

(11) Доколку со спроведени проверки и тестирања на производите пласирани на пазарот се добијат сознанија дека производот не е сообразен со барањата на техничките прописи, производителот е должен без одлагање да преземе корективни мерки за постигнување сообразност на производот или доколку е соодветно повлекување на производот од пазар и спречување на негова дистрибуција. Ако од несообразниот производ произлегува ризик, производителот мора без одлагање да ги извести надлежните органи за надзор над пазарот, Министерството за економија и надлежните органи во земјите-членки на Европската Унија каде производот е пласиран, наведувајќи ги податоците за несообразноста на производот и преземените дејствија.

(12) Производителот е должен на барање од надлежниот орган за надзор над пазарот да ги достави сите податоци и документи потребни за докажување на сообразноста на производот.

(13) Производителот е должен на барање од надлежниот орган за надзор над пазарот да соработува во сите активности со цел да се отстранат ризиците кои произлегуваат од производот кој е ставен на пазар, а е несообразен согласно со техничките прописи.

Обврски на овластениот застапник

Член 11

(1) Производителот со писмено овластување може да овласти физичко или правно лице основано во Република Северна Македонија за свој овластен застапник.

(2) Обврската од членот 10 став (1) од овој закон, како и составувањето на техничката документација не е обврска на овластениот застапник.

(3) Овластениот застапник е должен да ги спроведува задачите кои му се доверени со овластувањето од страна на производителот.

(4) Со овластувањето мора да му се овозможи на овластениот застапник најмалку следново:

- да ја чува изјавата за сообразност и техничката документација за располагање на надлежните органи за надзор над пазарот, во рокот пропишан со техничкиот пропис кој се однесува на производот,

- да ги обезбеди сите податоци и документи потребни за докажување на сообразноста на производот на барање од надлежниот орган за надзор над пазарот и
- да соработува со надлежниот орган за надзор над пазарот за секое негово барање во врска со преземените мерки за отстранување на ризиците кои произлегуваат од производот за кој е издадено овластувањето.

Обврски на увозниците

Член 12

(1) Увозникот е должен да пласира производи на пазарот на Република Северна Македонија само доколку истите се сообразни со барањата од техничките прописи кои се применуваат на нив.

(2) Пред пласирањето на пазар на производот, увозникот е должен да утврди дека производителот ги спровел соодветните постапки за оцена на сообразноста, ја составил техничката документација, производот ги носи пропишаните ознаки за сообразност или други ознаки, производот е придружуван со пропишаните документи и дека ги исполнува барањата утврдени со членот 10 ставови (8) и (9) од овој закон.

(3) Кога увозникот знае или има причини да верува дека производот не е сообразен со одредбите на техничките прописи кои се применливи за тој производ, не смее да го пласира производот на пазар сè додека не се спроведе постапка за оцена на сообразност со барањата од техничките прописи за тој производ. Кога од производот произлегува ризик, увозникот е должен без одлагање да го извести производителот и надлежните органи за надзор над пазарот.

(4) Увозникот е должен на производот или кога тоа не е можно на неговото пакување или на документот кој го придружува производот да го наведе своето име, своето регистрирано трговско име или регистриран трговски знак, како и адресата на која е достапен.

(5) Во случаите кога техничките прописи донесени врз основа на овој закон тоа го бараат, производот мора да биде придружуван со упатства и податоци за безбедноста, напишани на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на територијата на Република Северна Македонија, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици.

(6) Увозникот е должен сè додека производот не е пуштен на пазар да обезбеди услови за складирање или превоз да не ја загрозуваат сообразноста на производот со пропишаните барања во техничките прописи.

(7) Во случаи кога тоа е возможно, а земајќи ги предвид ризиците кои произлегуваат од производот, со цел да се заштити здравјето и безбедноста на потрошувачите, увозникот е должен да спроведе испитување на примероци од производот кој го пласира на пазарот и по потреба да води евиденција за приговори во однос на несообразни производи и евиденција за повлечени производи, а за тоа да ги известува дистрибутерите.

(8) Кога увозникот знае или има причини да верува или претпоставува согласно со својата професионалност дека производот кој го пласира на пазарот не е сообразен со барањата на техничките прописи кои се применливи за тој производ, е должен без одлагање да преземе мерки тој производ да стане сообразен, односно да се спроведе оцена на сообразност на производот со барањата од техничките прописи или да изврши поврат или да го повлече производот од пазар.

(9) Кога од производот произлегува ризик, увозникот мора без одлагање да ги извести надлежните органи за надзор над пазарот, наведувајќи ги податоците за несообразноста на производот и преземените активности за тој производ да стане сообразен со барањата од техничките прописи.

(10) Во случаите кога техничките прописи донесени врз основа на овој закон бараат чување на изјавата за сообразност и техничката документација, увозникот е должен да ги чува најмалку 10 години или подолго во рок утврден со техничкиот пропис, а со цел истите да бидат расположливи на надлежните органи за надзор над пазарот.

(11) Увозникот е должен на барање на надлежните органи за надзор над пазарот да ги достави сите податоци и документи потребни за докажување на сообразноста на производот и мора да соработува со надлежниот орган за надзор над пазарот во врска со сите активности кои ги презема за да се отстранат ризиците кои произлегуваат од производот кој го пласирал на пазарот.

Обврски на дистрибутерите

Член 13

(1) Дистрибутерот мора да се придржува до пропишаните барања за производот да биде безбеден согласно со техничките прописи кога истиот го прави достапен на пазарот.

(2) Пред да овозможи достапност на производот на пазар, дистрибутерот мора да провери дали производот е означен со пропишаните ознаки за сообразност или други ознаки, дали производот е придружуван со пропишаните документи, податоци и упатстава за безбедноста кои се напишани на јазик разбирлив за потрошувачите и корисниците, како и дали производителот и увозникот ги исполниле барањата од членот 10 ставови (8) и (9) и членот 12 став (4) од овој закон.

(3) Кога дистрибутерот согласно со својата стручност знае или претпоставува врз основа на информации дека производот не е сообразен со одредбите на техничките прописи кои се применливи за тој производ, не смее да овозможи негова достапност на пазарот сè додека тој производ да стане сообразен, односно да се спроведе усогласување на производот со техничките прописи.

(4) Кога од производот произлегува ризик, дистрибутерот мора за тоа да ги извести производителот или увозникот, како и надлежните органи за надзор над пазарот.

(5) Додека производот е под надлежност на дистрибутерот, тој мора да обезбеди дека условите за скалдирање или превоз нема да ја загрозуваат сообразноста на производот со пропишаните барања во техничките прописи.

(6) Кога дистрибутерот знае или има причини да верува дека производот кој го направил достапен на пазарот не е сообразен со одредбите на хармонизираниите технички прописи кои се применливи за тој производ, мора без одлагање да преземе активности за тој производ да стане сообразен со барањата од техничките прописи, а доколку е потребно да изврши поврат или да го повлече производот од пазарот.

(7) Кога од производот произлегува ризик, дистрибутерот мора без одлагање да ги извести надлежните органи за надзор над пазарот, наведувајќи ги податоците за несообразноста на производот и преземените активности за тој производ да стане сообразен со барањата од техничките прописи.

(8) Дистрибутерот мора на барање на надлежните органи за надзор над пазарот да ги обезбеди сите податоци и документи потребни за докажување на сообразноста на производот и мора да соработува со надлежниот орган за надзор над пазарот за сите активности кои ги презема за отстранување на ризиците кои ги предизвикува производот на кој му овозможува достапност на пазарот.

Обврски на производителот кога се применуваат на увозникот и дистрибутерот

Член 14

Ако увозникот или дистрибутерот под свое име или трговски знак пласира на пазар производ или ако врши промена на производ кој веќе е пуштен на пазарот на начин да треба да се применуваат техничките прописи за тој производ, истиот ќе се смета за производител и ќе ги има истите обврски како и производителот согласно со членот 10 од овој закон.

Други обврски на економските оператори

Член 15

(1) Секој економски оператор на барање на надлежниот орган за надзор над пазарот мора да ги достави податоците за идентитетот на:

- а) секој економски оператор кој нему му го испорачал производот и
- б) секој економски оператор на кој тој му го испорачал производот.

(2) Податоците од ставот (1) на овој член мора да бидат достапни во временски рок пропишан со техничките прописи, а имајќи го предвид животниот век на производот и степенот на ризик.

Глава 4

ОЦЕНА НА СООБРАЗНОСТ

Модули за оцена на сообразност

Член 16

(1) При оцена на сообразност на производите се користат следниве модули или комбинација од нив, во зависност од хармонизираниот технички пропис за производот:

- модул А: Внатрешна контрола на производството,
- модул А1: Внатрешна контрола на производството и надзорно тестирање на производот,
- модул А2: Внатрешна контрола на производството и контролни надзори на производите во интервали по случаен избор,
- модул В: ЕС – испитување на тип,
- модул С: Сообразност на тип заснована на внатрешна контрола на производството,
- модул С1: Сообразност на тип заснована на внатрешна контрола на производството и надзорно тестирање на производот,
- модул С2: Сообразност на тип заснована на внатрешна контрола на производството и контролни надзори на производите во интервали по случаен избор,
- модул D: Сообразност со тип заснована на обезбедување квалитет на процесот на производството,
- модул D1: Обезбедување квалитет на процесот на производството,
- модул Е: Сообразност со тип заснована на обезбедување квалитет на производот,
- модул Е1: Обезбедување квалитет на инспекциите (проверките) и тестирањата на крајниот производ,
- модул F: Сообразност со тип заснована на верификација на производот,
- модул F1: Сообразност заснована на верификација на производот,
- модул G: Сообразност заснована на поединечна верификација,

- модул Н: Сообразност заснована на обезбедување целосен систем за квалитет и
- модул Н1: Сообразност заснована на обезбедување целосен систем за квалитет и испитување на проектот.

(2) Модулите за оцена на сообразност од ставот (1) на овој член поблиску ги пропишува Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот за економија.

Постапка за оцена на сообразност

Член 17

(1) Кога со хармонизираните технички прописи се бара вршење на оцена на сообразност за одреден производ, постапките за оцена на сообразност што треба да се применат во техничкиот пропис се избираат од модулите утврдени во членот 16 од овој закон, а се избираат во согласност со следниве критериуми:

- а) дали тој модул е соодветен на типот на производот;
- б) природата на ризиците поврзани со производот и степенот до кој оцената на сообразност одговара на типот и степенот на ризик;
- в) вклученоста на трета страна е задолжителна доколку истите се пропишани со техничките прописи и потребно е производителот да има избор меѓу системите за обезбедување на квалитет и модулите за сертификација на производот и
- г) одбегнување на модули кои би биле премногу оптоварувачки во однос на ризиците утврдени со прописите од областа на безбедноста на производите.

(2) Кога производот е предмет на уредување на неколку технички прописи, конзистентноста меѓу процедурите на оцена на сообразност треба да биде обезбедена со техничките прописи.

(3) Модулите од членот 16 од овој закон треба да се применуваат како што е соодветно за тој производ и во согласност со европското хармонизирачко законодавство.

(4) За производи изработени по нарачка и за мало сериско производство, при спроведување на постапките за оцена на сообразност, треба да се води сметка техничките и административните барања од телата за оцена на сообразност да не претставуваат пречка и да одговараат на типот на производството.

(5) При примена на модулите од членот 16 од овој закон, се применуваат и следниве барања доколку се пропишани во релевантните технички прописи:

- а) во однос на техничката документација може да се содржани дополнителни информации од оние што се утврдени во модулите;
- б) во однос на времето за кое производителот и/или овластеното, односно нотифицираното тело се обврзани да ја чуваат секоја документација, може да се промени периодот утврден во модулите;
- в) може да му се обезбеди на производителот изборот на тестовите да се изврши од страна на акредитирано тело во негов состав или под одговорност на овластено, односно нотифицирано тело избрано од страна на производителот;
- г) кога се врши испитување и тестирање на производот, може да се пропише дека производителот има можност да избере дали испитувањата и тестовите за проверка на сообразност на производите со соодветните барања ќе се спроведат преку испитување и тестирање на секој производ или преку испитување и тестирање на производите на статистичка основа;

д) може да се обезбеди ЕУ - сертификатот за испитување на тип да има период на важност најмалку 10 години или периодот утврден во техничкиот пропис;

ѓ) во однос на ЕУ- сертификатот за испитување на тип да се специфицираат релевантните информации за оцената на сообразност и внатрешна контрола на производот и истите да бидат вклучени во техничкиот пропис или во неговите прилози;

е) да се обезбеди за различните постапки, а во врска со обврските на овластеното, односно нотифицираното тело можност да го информира надлежниот орган за овластување и нотифицирање и

ж) доколку овластеното тело за оцена на сообразност спроведува периодични проверки да се определи нивната динамиката.

(6) При примена на модулите од членот 16 од овој закон, се применуваат и следниве барања доколку се пропишани во релевантните технички прописи:

(а) при извршување на проверки и/или верификација на производот да се одредат производите за кои тоа се однесува, соодветните тестирања, соодветни шеми за земање на примероци, операциските карактеристики на статистичките методи кои се применуваат и соодветните активности што треба да ги преземе овластеното, односно нотифицираното тело и/или производителот и

(б) каде што се изведува ЕС испитување на тип да се определи соодветниот начин (за проект на тип, за производство на тип, за проект на тип и производство) и потребните примероци за спроведувањето.

Глава 5

ТЕЛА ЗА ОЦЕНА НА СООБРАЗНОСТ

Видови на тела

Член 18

(1) Оцената на сообразност на производи или група на производи кои се опфатени со хармонизираните технички прописи, може да вршат само:

- акредитирани тела во состав на производител и
- овластени тела за оцена на сообразност.

(2) Акредитираните тела во состав на производителот може да вршат оцена на сообразност само за модулите A1, A2, C1 или C2 од членот 16 од овој закон, во зависност од опсегот на акредитацијата.

(3) Овластените тела за сообразност може да вршат оцена за сообразност за сите модули од членот 16 од овој закон, во зависност од опсегот на овластувањето.

Овластено тело за оцена на сообразност

Член 19

(1) Овластено тело за оцена на сообразност врз основа на овој закон, може да биде само правно лице со седиште во Република Северна Македонија.

(2) Овластеното тело за оцена на сообразност, покрај условите од овој член, мора постојано да ги исполнува и барањата од членовите 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 и 28 од овој закон.

(3) Овластеното тело за оцена на сообразност е должно да ги исполнува следниве услови:

- да биде регистрирано за вршење на соодветна дејност која опфаќа оцена на сообразност на производи,

-да има доказ за позитивен бонитет, а за друштвата кои се новоосновани изјава од одговорното лице во правното лице дека во рок од 12 месеци сметано од денот на издавање на решението за вршење на оцена на сообразност ќе достави доказ за позитивен бонитет,

-да поседува соодветна акредитација за областите за кои врши оцена на сообразност на производи согласно со техничките прописи или прописите од европското хармонизирачко законодавство,

-да поседува осигурување од професионална одговорност согласно со овој закон,

-да поседува стручен кадар согласно со овој закон и техничките прописи и

-да има соодветен стручен кадар, просторна и техничка опременост согласно со овој закон и техничките прописи.

(4) Овластеното тело за оцена на сообразност е должно постојано да обезбедува позитивен бонитет за работата на правно лице согласно со ставот (3) алинеја 2 на овој член.

Независност на овластеното тело за оцена на сообразност

Член 20

(1) Овластеното тело за оцена на сообразност треба да биде акредитирано како трета независна страна, односно да биде независно од субјектот за кој врши оцена на сообразност и независно во однос на производот за којшто се врши оцена на сообразноста. Тело што припаѓа на здружение или стопанска комора, што ги застапува интересите на субјекти вклучени во проектирањето, производството, снабдувањето, склопувањето и инсталирањето, употребата или одржувањето на производот на кој се врши оцена на сообразност, може да се смета за независно тело под услов да ја докаже својата независност и непостоење на каков било судир на интерес.

(2) Овластеното тело за оцена на сообразност, неговите одговорни раководни лица и лицата одговорни за спроведување на задачите за оцена на сообразност не смеат да бидат проектанти, производители, снабдувачи, инсталатери, купувачи, сопственици, корисници или одржувачи на производите за коишто се врши оцена на сообразност, ниту пак овластени претставници на некои од овие страни. Телата за оцена на сообразност може да користат производи коишто биле предмет за оцена од нивна страна, а се неопходни за извршување на работите од нивниот делокруг, односно лицата вклучени во оценката на сообразноста може да ги користат овие производи за лична употреба.

(3) Овластеното тело за оцена на сообразност, неговите одговорни раководни лица и лицата одговорни за спроведување на задачите за оцена на сообразност не смеат да бидат директно вклучени во проектирањето, производството или изградбата, прометот, инсталирањето, употребата или одржувањето на производот или да бидат претставници на страните вклучени во овие активности.

(4) Овластеното тело за оцена на сообразност, неговите одговорни раководни лица и лицата одговорни за спроведување на задачите за оцена на сообразност не треба да бидат вклучени во какви било активности што може да се конфликтни со нивната независност при одлучувањето или со интегритетот во однос на активностите за оцена на сообразност за производите за кои тие се овластени, особено вклучувајќи ги консултантските услуги.

(5) Овластените тела за оцена на сообразност треба да обезбедат дека активностите на нивните подизведувачи нема да влијаат врз доверливоста, објективноста или непристрасноста на нивните постапки за оцена на сообразност.

(6) Овластените тела за оцена на сообразност и нивните лица треба да ги спроведуваат постапките за оцена на сообразност со внимание на професионални стручни лица, највисок степен на професионален интегритет и бараната техничка компетентност во одделна област и не треба да бидат подложни на никакви притисоци или поттикнувања, особено финансиски, коишто не би влијаеле или би можеле да влијаат врз нивната одлука или на резултатите од нивните постапки за оцена на сообразност, особено во однос на лицата или групите лица коишто имаат интерес од резултатот на активностите при оцената на сообразност.

(7) Телото за оцена на сообразност мора да биде непристрасно и независно од финансиски влијанија во однос на бројот на спроведените оценки или резултатите од извршените оценки.

Способност за вршење оцена на сообразност

Член 21

(1) Овластеното тело за оцена на сообразност треба да е способно да ги извршува сите задачи поврзани со оцената на сообразност за кои е овластено согласно со овој закон и согласно со хармонизираните технички прописи, без разлика дали тие задачи ги спроведува самостојно или во негово име ги спроведува подизведувач, а за кои телото одговара.

(2) Овластеното тело за оцена на сообразност треба постојано и за секоја постапка за оцена на сообразност и за секој вид или категорија производи за кои е овластено да има:

а) доволен број на вработени со техничко знаење и соодветно искуство за извршување на задачите за оцена на сообразност, определени со техничките прописи;

б) опис на постапките во согласност со кои се спроведува оцената на сообразност, обезбедена транспарентност и можност за репродукција на истите постапки и соодветни утврдени политики и постапки што прават разграничување меѓу задачите што ги извршува како овластено тело и другите деловни активности и

в) постапки за извршување на активности што соодветно ја имаат предвид големината на субјектот, секторот во којшто работи, неговата структура, степенот на сложеност на технологијата на односниот производ или сериската природа на производствениот процес.

(3) Овластеното тело за оцена на сообразноста е должно да ги обезбеди сите потребни средства за извршување на техничките и административните задачи на соодветен начин и да има пристап до сета неопходна опрема или капацитети потребна за спроведување на оцената на сообразност.

Стручен кадар на овластеното тело

Член 22

(1) Овластеното тело за оцена на сообразност е должно да го обезбеди потребниот стручен кадар за да може правилно и со највисок степен на професионален интегритет и техничка компетентност да ги извршува техничките и административните задачи поврзани со оцената на сообразност на производите во подрачјето за кое телото е овластено.

(2) Овластеното тело за оцена на сообразноста треба постојано да има вработени стручни лица со полно работно време, со соодветно високо образование, согласно со барањата од хармонизираните технички прописи.

(3) Со акредитацијата се проверува дали стручните лица вклучени во активностите поврзани со оцената на сообразност имаат:

а) техничка и стручна обука што ги покрива сите активности за оцена на сообразност за кои е овластено телото за оцена на сообразност;

б) познавање на барањата за оцените што ги извршуваат, соодветна компетентност и надлежност за спроведување на оцените за сообразност согласно со организациската структура на телото;

в) познавање и разбирање на суштествените барања од хармонизираните стандарди и соодветните хармонизирани технички прописи, како и од регулативата за нивна примена и

г) способност за изработка сертификати, евиденција и извештаи кои произлегуваат од извршената оцена на сообразност.

(4) Со техничките прописи поблиску се пропишуваат барањата за потребниот стручен кадар кои вклучуваат најмалку еден од следниве елементи:

- бројот на стручниот кадар и нивната стручната оспособеност согласно со Националната рамка на квалификации,

- потребното искуство во областа,

- потребните лиценци, сертификати или овластувања кои се издаваат согласно со други закони и

- потребните специфични обуки за континуирано образование и обука.

Осигурување од одговорност

Член 23

(1) Овластеното тело за оцена на сообразност е должно секоја година да се осигура од одговорност за штета која може да биде предизвикана од вршење на дејноста.

(2) Осигурувањето од ставот (1) на овој член треба да е во висина од најмалку 300.000 евра во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Северна Македонија и целосно, без франшиза да покрива единечна штета.

Заштита на информации

Член 24

(1) Овластеното тело за оцена на сообразноста и неговите вработени се одговорни за чување и одржување доверливост на сите информации добиени при извршувањето на задачите според овој закон или друг закон поврзан со извршувањето на оцена на сообразност на производи, освен пред органите за надзор на пазарот.

(2) Овластеното тело за оцена на сообразноста и неговите вработени се одговорни за заштита на правата на интелектуална сопственост поврзани со производите чија сообразност ја оценуваат.

Надградување засновано на информираност и размена на искуства

Член 25

Овластените тела за оцена на сообразност треба активно да учествуваат во националните и европските технички комитети од областа на стандардизација и оцената на сообразност заради надградување, информираност и размена на искуства, како и да се грижат нивните лица да бидат запознати со сите релевантни активности од областа на стандардизацијата и оцената на сообразност.

Вклучување на друго овластено тело за оцена на сообразност како подизведувач

Член 26

(1) Кога овластеното тело за оцена на сообразност во постапките за оцена на сообразност за кои е овластено, вклучува друго овластено тело за оцена на сообразност како подизведувач, треба да обезбеди дека неговото вклучување не ги нарушува барањата утврдени во членовите 19, 20, 21, 22, 23, 24 и 25 од овој закон, а за неговата вклученост го известува Министерство за економија или министерството надлежно за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис.

(2) Овластените тела за оцена на сообразност се одговорни за задачите што ги извршува друго овластено тело за оцена на сообразност како подизведувач.

(3) Одредени активности може да бидат извршени од друго овластено тело за оцена на сообразност како подизведувач само доколку постои согласност од економскиот оператор.

(4) Овластените тела за оцена на сообразност за работата која ја извршиле согласно со хармонизираните технички прописи, треба да ги стават на располагање соодветните документи за оцена на квалификациите на другото овластено тело за оцена на сообразност како подизведувач на Националното тело за акредитација и на Министерството за економија или на министерствата надлежни за овластување и нотифицирање.

Обврски на овластените тела

Член 27

(1) Овластените тела за оцена на сообразност спроведуваат оцена на сообразност во согласност со постапките за оцена на сообразност предвидени во техничките прописи согласно со овој закон.

(2) Овластените тела за оцената на сообразност треба да ја спроведуваат оцената на сообразност на пропорционален начин и водејќи сметка за непотребни оптоварувања на економските оператори согласно со склучен договор, имајќи ги предвид обемот на преземената задача, секторот во кој функционира, неговата структура, степенот на сложеност на конкретната производствена технологија и обемот или сериската природа на производствениот процес. Притоа, со професионално внимание да го анализираат степенот на можен ризик и потребното ниво на заштита за исполнување на барањата на производот со хармонизираните технички прописи.

(3) Кога овластеното тело за оцена на сообразност ќе открие дека барањата утврдени во техничките прописи или соодветните хармонизирани стандарди или техничките спецификации не се исполнети од страна на производителот ќе побара од производителот да преземе соодветни корективни мерки за отстранување на несообразноста и нема да издаде сертификат за сообразност.

(4) Доколку при редовните контроли за сообразност на производот со издадениот сертификат, овластеното тело за оцена на сообразност востанови дека производот повеќе не е во согласност со сертификатот за сообразност ќе побара од производителот да преземе корективни мерки за отстранување на несообразноста и доколку оцени дека корективните мерки не се преземени, веднаш ќе го поништи и/или повлече сертификатот за сообразност.

(5) Кога корективните мерки не се преземени од страна на производителот или не го постигнуваат ефектот на целосна сообразност на производот согласно со техничкиот пропис, овластеното тело може да го ограничи, поништи и/или повлече сертификатот за сообразност.

(6) Доколку економскиот оператор кој склучил договор со овластено тело за оцена на сообразност не е задоволен од извршената оцена на сообразност на производот, оценувањето може да го оспори во постапка согласно со закон.

Обврски на овластените тела за информирање на надлежниот орган за овластување

Член 28

(1) Овластените тела за оцена на сообразност се должни да го информираат надлежниот орган за овластување за:

а) секое одбивање, ограничување, поништување или повлекување на сертификатот за акредитација;

б) секоја околност која има влијание врз обемот и условите за овластување (промена на регистрација, стручен кадар, акредитирани области и слично), а која произлегува од овој закон и хармонизираните технички прописи;

в) секое барање на информации од страна на органите за надзор на пазарот во однос на активностите за оцена на сообразност и

г) активностите за оцена на сообразност спроведени во рамките на нивното овластување и секоја друга извршена активност вклучувајќи прекугранични активности и подизведување по претходно барање на надлежниот орган за овластување и нотифицирање.

(2) Овластените тела за оцена на сообразност имаат обврска да ги информираат другите тела за оцена на сообразност кои спроведуваат активности за оцена на сообразност на истите производи за прашања во однос на негативните оценки и на нивно барање и за позитивните резултати од оцената на сообразност за одредени производи.

Тела за оцена на сообразност во состав на производител

Член 29

(1) Тело за оцена на сообразност во состав на производител треба да биде посебен и одделен дел од субјектот и може да се користи за извршување на активности за оцена на сообразност за субјектот во кој тоа е организирано со цел да се спроведат постапки согласно со модулите A1, A2, C1 или C2 од овој закон.

(2) Телото во состав на производителот мора да ги исполнува следниве услови:

а) да е акредитирано согласно со Законот за акредитација;

б) лицата вклучени во него организациски да бидат препознатливи и да имаат методи за информирање во рамките на производителот чиј дел се заради обезбедување нивна непристрасност, а што треба да се докаже во процесот на акредитација која ја спроведува Националното тело за акредитација;

в) телото, ниту лицата вклучени во него, не треба да се одговорни за проектирањето, производството, снабдувањето, инсталирањето, функционирањето или одржувањето на производите што ги оценуваат ниту да се вклучени во која било активност што може да е во спротивност со нивната независност при донесувањето на одлуки или интегритет во однос на нивните активности за вршењето на оцена на сообразност и

г) своите услуги да ги врши исклучиво за производителот во чиј состав се наоѓа.

(3) Акредитираното тело во состав на производителот не подлежи на постапка за овластување.

(4) Акредитираното тело во состав на производителот е должно да го извести надлежниот орган за овластување во рок од седум дена по спроведената постапка за акредитација, како и за секоја промена или прекин на опсегот на акредитацијата.

(5) Министерот за економија ја пропишува формата и содржината на известувањето кое ги содржи информациите кои се евидентирани во сертификатот за акредитација издаден од Националното тело за акредитација, а кои се однесуваат за акредитираното тело во состав на производителот.

Акредитација како претпоставка за исполнување на условите за телата

Член 30

(1) Телото за оцена на сообразност, при докажување на својата способност, компетентност, независност, непристрасност и исполнувањата на барањата од овој закон и техничките прописи ги користи хармонизирани стандарди или делови од нив кои се во согласност со акредитационите секторски шеми утврдени од Националното тело за акредитација.

(2) Овластеното тело за оцена на сообразност, е трета независна страна, односно да биде акредитирано како инспекциско тело тип А согласно со стандардите за инспекциски тела или како сертификационно тело согласно со стандардите за сертификација на производи.

(3) Сертификатот за акредитацијата на телата претставува претпоставка за исполнување на условите за вршење на активности за оцена на сообразност.

Глава 6

ДОКУМЕНТИ И ЗНАЦИ ЗА СООБРАЗНОСТ

Декларација и Сертификат за сообразност

Член 31

(1) Производите кои се сообразни со хармонизирани техничките прописи мора да бидат придружувани со декларација за сообразност потпишана и заверена од производителот.

(2) Со пополнување и потпишување на декларацијата за сообразност, производителот ја презема целосната одговорност за усогласеноста на производот со сите хармонизирани технички прописи кои се однесуваат за конкретниот производ.

(3) Со декларацијата за сообразност се потврдува дека се исполнети суштествените барања од соодветниот хармонизиран технички пропис или од соодветното европско хармонизирачко законодавство за производот за кој се издава декларацијата за сообразност.

(4) Со хармонизирани технички прописи за одделни производи или групи на производи доколку се бара вклучување на овластено или нотифицирано тело за оцена на сообразност, телата за оцена на сообразноста издаваат сертификати за сообразност врз основа на поднесено барање од производителот или застапникот на производителот.

Содржина на декларацијата за сообразност

Член 32

Декларацијата за сообразност од членот 31 од овој закон, особено треба да ги содржи следниве елементи:

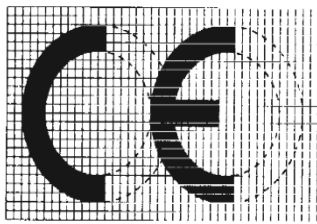
- 1) еднозначна идентификација на производот за кој се однесува;
- 2) назив и адреса на производителот или неговиот овластен застапник (издавачот на декларацијата);
- 3) изјавата за сообразност се издава под единствена одговорност на производителот или инсталатерот на опремата во случаите кога се бара со техничкиот пропис;
- 4) предмет на декларацијата со идентификација на производот која овозможува следливост (доколку е соодветно може да се користи и фотографија);
- 5) изјава дека предметот на декларацијата е во сообразност со релевантните хармонизирани техники прописи, односно релевантното европско хармонизирачко законодавство со наведување на кои прописи се однесува сообразноста;
- 6) упатување на релевантните хармонизирани стандарди или технички спецификации употребени за постигнување на декларираната сообразност;
- 7) назив, седиште и идентификациски број на овластеното, односно нотифицираното тело со опис на неговата вклученост во постапките за оцена на сообразност и податоци за издадениот сертификат за сообразност, доколку во постапките за сообразност се бара вклучување на независно тело за оцена на сообразност;
- 8) други податоци кои се важни за сообразноста на производот;
- 9) место и датум на издавање на декларацијата за сообразност и
- 10) име и презиме, функција и своерачен потпис на одговорното лице од издавачот на декларацијата за сообразност.

СЕ - ознака за сообразност

Член 33

(1) Секој производ кој е сообразен со техничките прописи од европското хармонизирачко законодавство мора да биде означен со СЕ ознака за сообразност.

(2) СЕ ознаката за сообразност претставува буквена ознака 'СЕ' со следната форма:

(3) Ако СЕ ознаката се намалува или зголемува, нејзините пропорции мора да се запазат.

Правила за поставување на СЕ – ознака за сообразност

Член 34

(1) СЕ ознака се става само од производителот или од неговиот овластен застапник.

(2) СЕ ознаката се поставува само на производи за кои нејзиното поставување е утврдено со европско хармонизирачко законодавство и не смее да се поставува на ниту еден друг производ.

(3) Со ставање или со прикачување на СЕ ознака производителот означува дека ја презема одговорноста за сообразноста на производот со сите применливи барања утврдени во релевантното европското хармонизирачко законодавство и хармонизираниите технички прописи донесени врз основа на хармонизирачкото законодавство со кои се уредува постапката за нејзино ставање.

(4) Ознаката СЕ се става видливо, читливо и неизбришливо на производот или на неговата табличка со податоци. Кога тоа не е можно или не е оправдано заради природата на производот, тој се става на пакувањето и на придружните документи, доколку посебните прописи предвидуваат такви документи.

(5) Ставањето ознаки, знаци, пиктограми или натписи на производот со кои ќе се доведат во заблуда трети страни во однос на значењето или формата на СЕ ознака е забрането. Секоја друга ознака може да се стави на производот под услов да не се намалува видливоста и читливоста на СЕ ознаката.

Признавање на документи и знаци за сообразност од хармонизираниите технички прописи издадени од странство

Член 35

За производите опфатени со европското хармонизирачко законодавство и законите, односно техничките прописи донесени врз основа на хармонизирачкото законодавство, во Република Северна Македонија важат документите за сообразност издадени од овластено тело за оцена на сообразност во Република Северна Македонија, нотифицирано тело за оцена на сообразност во Европската Унија, декларациите за сообразност издадени од производител или негов овластен застапник со седиште во Европската Унија и СЕ ознаката за сообразност.

Прилог кон декларацијата за сообразност

Член 36

Економскиот оператор кој го пласира производот на пазарот на Република Северна Македонија е должен да достави прилог кон декларацијата за сообразност издадена од производителот, напишана на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на територијата на Република Северна Македонија, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици, кој содржи:

- 1) еднозначна идентификација на производот за кој се однесува;
- 2) назив и адреса на производителот или неговиот овластен застапник (издавачот на декларацијата);
- 3) назив и адреса на економскиот оператор (издавачот на прилогот на декларацијата);
- 4) предмет на декларацијата со идентификација на производот која овозможува следливост (доколку е соодветно може да се користи и фотографија);
- 5) изјава дека прилогот кон декларацијата за сообразност е издаден под целосна одговорност на економскиот оператор;

6) изјава дека предметот на декларацијата е во сообразност со релевантните хармонизирани технички прописи, односно релевантното европско хармонизирачко законодавство со наведување на кои прописи се однесува сообразноста;

7) набројување на релевантните хармонизирани стандарди или технички спецификации употребени за постигнување на декларираната сообразност;

8) назив, седиште и идентификациски број на овластеното или нотифицираното тело кое учествувало во сообразноста со податоци за издадениот документ за сообразност;

9) други податоци кои се важни за сообразноста на производот;

10) место и датум на издавање на прилогот на декларацијата за сообразност и

11) име и презиме, функција и своерачен потпис на одговорното лице од издавачот на прилогот на декларацијата за сообразност.

Принципи на меѓусебно признавање на документи и знаци за сообразност од странско потекло

Член 37

(1) Во Република Северна Македонија се признава важноста на документи и знаци за оцена на сообразност од странско потекло за производите опфатени со технички прописи, доколку се издадени во согласност со меѓународни договори кои ги склучила и ратификувала, односно на кои им пристапила Република Северна Македонија.

(2) Министерот за економија, односно министерот надлежен за донесување на технички прописи, за производите пропишани со техничките прописи, може по исклучок од ставот (1) на овој член да донесе решение со кое ќе ја признае важноста на документите и знаците за оцена на сообразност од странско потекло, доколку се исполнети следниве услови:

- барањата од тие странските прописи обезбедуваат најмалку ист степен на заштита на безбедноста и здравјето на луѓето, заштита на животните и растенијата, заштита на околината, заштита на потрошувачите и корисниците и заштита на имотот, во однос на барањата пропишани со нехармонизирани технички прописи,

- документите и знаците за оцена на сообразност ја потврдуваат сообразноста со барањата утврдени со националните нехармонизирани технички прописи,

- телата за оцена на техничката усогласеност што ги издаваат документите и знаците за оцена на сообразност од алинејата 1 на овој став ги исполнуваат условите пропишани со нехармонизирани технички прописи.

(3) Решението за признавање на важноста на документите и знаците за оцена на сообразност на овој член се носи по претходна техничка процена со која се утврдува дали барањата од странските технички прописи за производот и барањата за странското тело за оцена на сообразност кое спровело сообразност ги обезбедуваат најмалку истите барањата утврдени во нехармонизирани технички прописи.

(4) Постапката за признавање на важноста на документи и знаци за оцена на сообразност на производите од ставот (2) на овој член поблиску ја пропишува министерот за економија, односно министерот надлежен за соодветните технички прописи.

Глава 7

ОВЛАСТУВАЊЕ И НОТИФИЦИРАЊЕ НА ТЕЛАТА ЗА ОЦЕНА НА СООБРАЗНОСТ

Надлежен орган за овластување и нотифицирање

Член 38

(1) Министерот за економија или министерот надлежен за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис го овластува телото за оцена на сообразност за вршење на постапките за оцена на сообразност, согласно со одредбите од овој закон и техничкиот пропис.

(2) Надлежен орган за известување и нотифицирање во Република Северна Македонија е Министерството за економија кое согласно со овој закон е одговорно за известување и нотифицирање, како и за следење на работата на овластените и нотифицираните тела и за спроведување на постапката за известување и нотифицирање на Европската комисија и земјите-членки на Европската Унија во врска со телата за оцена на сообразност.

Барање за овластување

Член 39

(1) Министерот за економија или министерот надлежен за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис ги овластува исклучиво телата за оцена на сообразност кои ги исполнуваат условите утврдени во членовите 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 и 26 од овој закон и условите од хармонизираниите технички прописи.

(2) За добивање на овластување за вршење на оцена на сообразност, правните лица доставуваат барање до писарницата на Министерството за економија или министерството надлежно за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис, кое го овластува телото за оцена на сообразност за вршење на постапките за оцена на сообразност согласно со одредбите од овој закон и техничкиот пропис.

(3) Барањето од ставот (2) на овој член со пропратната документација, може да биде поднесено и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или преку посредникот за административни услуги по електронски пат во Министерство за економија или министерството надлежно за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(4) Кон барањето од ставот (2) на овој член правното лице треба да достави:

- 1) решение за упис во трговскиот регистар;
- 2) документ за регистрирана дејност;
- 3) доказ за позитивен бонитет, а за друштвата кои се новоосновани изјава од одговорното лице во правното лице дека во рок од 12 месеци сметано од денот на издавањето на решението за оцена на сообразност ќе достави доказ за позитивен бонитет;
- 4) доказ дека има склучено договор за осигурување од одговорност согласно со членот 23 од овој закон;
- 5) сертификат за акредитација, со прилог кон сертификатот кој содржи опис на активностите и подрачјето за оцена на сообразност, модулот за оцена на сообразност или модулите и производот или производите за коишто телото бара овластување и е акредитирано, со кој се потврдува дека телото за оцена на сообразност ги исполнува барањата утврдени

во членовите 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 и 26 од овој закон, издаден од Националното тело за акредитација, односно сертификатите издадени од земјите-членки на Европската Унија или земји-кандидати за членство во Европската Унија, доколку нивните акредитациони тела во соодветната област се потписнички на договор за меѓусебно признавање на акредитација (МЛА), како доказ на техничката способност на телото за оцена на сообразноста;

6) доказ за вработен стручен кадар;

7) доказ за техничката опременост и

8) информации за подизведувачот кој е вклучен во процесот на сообразност од страна на телото кое бара овластување.

(5) Доказите по службена должност од ставот (4) точки 1), 2), 3), 5) и 6) на овој член се прибавуваат од Министерството за економија или министерството надлежно за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис и доставени во електронска форма преку Националната платформа за интероперабилност, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги во рок од три дена од денот на поднесувањето на барањето од правното лице.

(6) По исклучок на ставовите (3) и (5) на овој член, а во случај на технички прекин на функционалноста на Националниот портал за електронски услуги или Националната платформа за интероперабилност, барањето од ставот (2) и доказите по службена должност од ставот (4) точки 1), 2), 3), 5) и 6) на овој член можат да бидат доставени и поднесени преку квалификувана електронска препорачана достава, согласно со прописите од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(7) Формата и содржината на барањето од ставот (2) на овој член ја пропишува министерот за економија.

Постапка за овластување

Член 40

(1) Ако се утврди дека со барањето од членот 39 став (2) се доставени доказите од членот 39 став (4) од овој закон, како и дека се исполнети условите од членовите 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 и 26 од овој закон и посебните услови за вршење на оцена на сообразноста утврдени во техничките прописи, министерот за економија или министерот надлежен за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис, во рок од 15 дена од денот на прибирање на доказите од членот 39 став (4) од овој закон донесува решение за овластување на правното лице за вршење на оцена на сообразност.

(2) Доколку барањето од членот 39 став (2) не ги содржи доказите од членот 39 став (4) од овој закон, министерот за економија или министерот надлежен за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис ќе се обрати до подносителот, односно правното лице да го дополни барањето во рок од 15 дена од денот на приемот на известувањето за потребата од дополнување.

(3) Доколку подносителот односно правното лице не го дополни барањето со доказот од членот 39 став (4) од овој закон во утврдениот рокот од ставот (2) на овој член во рок од дополнителни седум дена, министерот за економија или министерот надлежен за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис ќе го отфрли барањето со решение.

(4) Овластувањето ги содржи називот и седиштето на овластеното тело за оцена на сообразност со целосни податоци за активностите околу оцената за сообразност, модулот или модулите за оцена на сообразност, производот или производите и податоци за соодветниот доказ за компетентност.

(5) Решенијата од ставовите (1) и (3) на овој член можат да бидат издадени и во форма на електронски документи кои се доставуваат на профилот на правното лице на Националниот портал за електронски услуги, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(6) Против решението од ставот (3) на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(7) Жалбата од ставот (6) на овој член не го одложува извршувањето на решението.

(8) Жалбата од ставот (6) на овој член може да биде поднесена и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или преку посредникот за административни услуги по електронски пат во Министерство за економија или министерството надлежно за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(9) По исклучок на ставовите (6) и (8) на овој член, а во случај на технички прекин на функционалноста на Националниот портал за електронски услуги, решенијата од ставовите (1) и (3) на овој член можат да бидат доставени преку квалификувана електронска препорачана достава, согласно со прописите од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

Регистар на овластени тела

Член 41

(1) Министерство за економија води регистар на овластени тела за оцена на сообразност и во електронска форма.

(2) Регистарот за овластени тела содржи податоци за:

- назив, седиште и контакт од овластеното тело за оцена на сообразност,
- единствен идентификациски број на телото со буквена ознака ОТ - овластено тело проследена со редоследен број на ознаката,
- области и опсег на овластувањето според хармонизирани технички прописи,
- листа на хармонизирани технички прописи врз основа на кои е издадено овластувањето и
- податоци за издавање, повлекување и ограничување на овластувањето.

(3) Министерството за економија го објавува Регистарот на овластените тела на својата веб-страница, со идентификациските броеви кои им се доделени и активностите за кои се овластени согласно со овој закон.

(4) Министерството за економија врши постојано ажурирање на регистарот на овластени тела за оцена на сообразност.

(5) Министерот за економија ја пропишува формата, содржината и начинот на водење на регистарот на овластени тела за оцена на сообразност.

Контрола на работата на овластените тела за оцена на сообразност

Член 42

(1) Овластеното тело за оцена на сообразност од денот на добивањето на решението за овластување на правното лице за оцена на сообразност е должно најмалку еднаш годишно да ги доставува документите од членот 39 став (4) точки 3), 4), 5) и 6) од овој закон до Министерство за економија или министерството надлежно за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и соодветниот технички пропис.

(2) Министерството за економија или министерството надлежно за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис, ја контролира работата на овластените тела за оцена на сообразност редовно, како и кога се сомнева или има сознание во однос на надлежноста на овластеното тело, исполнувањето на барањата и одговорностите на овластеното тело, правилно спроведените постапки за оцена на сообразност и погрешно утврдена сообразност на производот од страна на телата.

Укинување на решение за овластување

Член 43

(1) Ако се утврди дека овластеното тело за оцена на сообразноста престанало да исполнува определен услов од овој закон или кој било услов утврден со релевантниот хармонизиран технички пропис, како и ако се утврди грубо прекршување на постапките за оцена на сообразност, министерот за економија или министерот надлежен за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис ќе го укине решението за овластување.

(2) Решението од ставот (1) на овој член може да биде издадено и во форма на електронски документ кој се доставува на профилот на правното лице на Националниот портал за електронски услуги, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(3) Против решението од ставот (1) на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(4) Жалбата од ставот (3) на овој член не го одлага извршувањето на решението.

(5) Жалбата од ставот (3) на овој член може да биде поднесена и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или преку посредникот за административни услуги по електронски пат во Министерство за економија или министерството надлежно за издавање на соодветното овластување согласно со овој закон и техничкиот пропис, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(6) По исклучок на ставовите (2) и (5) на овој член, а во случај на технички прекин на функционалноста на Националниот портал за електронски услуги, решението од ставот (1) и жалбата од ставот (3) на овој член во форма на електронски документ можат да бидат поднесени и доставени преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса на надлежниот орган за одлучување во втор степен, односно на правното лице согласно со прописите од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(7) За укинување на овластувањето од ставот (1) на овој член надлежниот орган за овластување и нотифицирање врши промени во регистарот.

(8) Во случајот од ставот (1) на овој член, надлежниот орган за овластување и нотифицирање презема соодветни мерки друго овластено тело за оцена на сообразност да ги преземе предметите на телото чие овластување е повлечено за да предметите бидат секогаш достапни на органите за надзор на пазарот на нивно барање.

(9) Трошоците за преземање на предметите паѓаат на товар на овластеното тело за оцена на сообразност на кое му е укинато решението за овластување.

(10) За донесување на решението од ставот (1) на овој член министерот за економија ќе ја информира Европската комисија, во случај кога овластеното тело за оцена на сообразност е нотифицирано од страна на Министерството за економија.

Постапка за нотифицирање

Член 44

(1) Со пристапување на Република Северна Македонија кон Европската Унија или со потпишување на соодветен протокол со кој се овозможува известување за стекнување на овластување на телата за оцена на сообразности нотифицирање на овластените тела за оцена на сообразност во Европската Комисија, овластените тела за оцена на сообразност се сметаат за нотифицирани тела во Европската комисија и земјите-членки на Европската Унија.

(2) Владата на Република Северна Македонија го пропишува начинот на известување за стекнување на овластување на телата за оцена на сообразности начинот на нотифицирање на телата за оцена на сообразност по нивно барање во Европската комисија и земјите-членки во Европската Унија.

Глава 8

ЕВИДЕНЦИИ И ИЗВЕСТУВАЊА

Водење на евиденција

Член 45

(1) Министерството за економија како јавно достапни регистри ги води и во електронска форма ги објавува на својата веб-страница следниве регистри:

- 1) Регистар за важечките технички прописи и
- 2) Регистар на технички прописи во подготовка.

(2) Формата, содржината и начинот на водење на регистрите од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за економија.

Известувања и размена на информации

Член 46

(1) Податоците кои им се достапни на органите за надзор на пазарот, а кои се поврзани со ризиците по здравјето и безбедноста на потрошувачите настанати од производите се јавни, во согласност со принципот за транспарентност.

(2) Органите за надзор на пазарот се должни да ги направат достапни информациите со кои детално се опишува конкретниот производ, видовите на ризикот поврзани со неговата примена, како и донесените мерки.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, не се јавни само податоци кои согласно со прописите за класифицирани информации не можат да се објавуваат.

(4) Деловна тајна во смисла на овој закон, не можат да бидат информациите кои се однесуваат на безбедносните својства на производите кои мора да ѝ бидат достапни на јавноста со цел да се заштити здравјето и безбедноста на потрошувачите и корисниците на производите и јавниот интерес.

Размена на информации

Член 47

Размената на информации се одвива преку системот за брзо информирање за производите кои претставуваат сериозна опасност и принципите на соработка меѓу Република Северна Македонија, земјите-членки на Европската Унија и Европската комисија, а се врши согласно со Законот за надзор на пазарот и Законот за општа безбедност на производите.

Глава 9

НАДЗОР

Надзор

Член 48

(1) Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон и техничките прописи донесени врз основа на овој закон ги врши Министерството за економија, односно министерството во чија надлежност е донесување на посебните технички прописи.

(2) Инспекциски надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон кои се однесуваат на производите од техничките прописи донесени согласно со овој закон и на одредбите од тие технички прописи вршат:

- Државниот пазарен инспекторат,
- Државниот инспекторат за техничка инспекција за производи кои се опфатени со хармонизираниите технички прописи за лифтови и сигурносни уреди за лифтови; стабилна и преносна опрема под притисок; сигурносни уреди за опрема под притисок; опрема и заштитни системи наменети во потенцијално експлозивна атмосфера; електрична опрема и уреди, жичари и ски-лифтови, како и за машини кои спаѓаат во групата на градежни и рударски машини, кранови, дигалки, уреди и опрема за подигнување на товар и/или лица,
- Државниот санитарен и здравствен инспекторат за безбедноста на детските играчки и предметите за општа употреба,
- Државниот инспекторат за животна средина за употреба на штетни супстанции во електричната и електронската опрема,
- Инспекциските служби во организација на Министерството за транспорт и врски за пловни објекти и за рекреативни и лични пловни објекти и направи,
- Инспекциските служби во организација на Министерството за здравство за медицински помагала, медицинските производи за употреба кај луѓе и за медицински производи наменети за ин-витро дијагностика.

(3) Надзор на пазарот над спроведување на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон вршат и други органи на надзор на пазарот, а во рамките на нивниот предмет на надзор уреден со посебните прописи (во натамошниот текст: надлежни инспектори или овластени лица за вршење на надзор) и тоа:

- лица вработени во стручната служба на Агенцијата за електронски комуникации, кои за тоа се овластени од директорот на Агенцијата (овластено лице) и
- овластените работници на Бирото за метрологија за вршење на задачите и работите на инспекциски надзор надлежни за мерилата и неавтоматски ваги.

(4) Во постапките на инспекциски надзор ќе се применуваат одредбите од Законот за инспекциски надзор, доколку со овој закон поинаку не е утврдено.

(5) Координацијата на надзорот на пазарот за производите од хармонизираните технички прописи кои се пласираат на пазарот на Република Северна Македонија, контролата на производите кои се внесуваат на пазарот, надзор над примената и општите принципи на СЕ означувањето, обврските на органите за надзор над пазарот, мерките при вршење на надзор над пазарот се врши согласно со Законот за надзор на пазарот.

Надлежност при инспекциски надзор

Член 49

Надлежните инспекциски органи, покрај овластувањата утврдени со друг закон, врз основа на овој закон ги имаат и следниве овластувања:

- да ги побараат од економските оператори сите потребни информации и да вршат увид во документите за сообразност на производот и техничката документација,
- да преземат или да организираат, дури и кога производот од овој закон е пуштен на пазарот како сообразен, соодветни проверки за неговата сообразност со барањата од техничките прописи,
- да проверуваат дали се извршени пропишаните технички прегледи како дел од мерките за безбедност на производот во текот на животниот век на употреба,
- да наредат отстранување на несообразноста во одреден рок,
- да наредат производите да бидат означени со соодветни ознаки за сообразност, а недозволениот знаци да се отстранат,
- да ограничат или забранат пласирање на производот на пазар и да спроведат дополнителни мерки во согласност со закон, со кои ќе се осигура дека ограничувањето или забраната се применуваат,
- да наредат повлекување или враќање на производите кои не се сообразни со барањата од техничките прописи и со одредбите од овој закон,
- да наредат уништување на производите кои не се сообразни со пропишаните барања, ако тоа е неопходно за заштита на здравјето и безбедноста на потрошувачите и другите корисници и заштита на животната средина и природата и
- да вршат преглед на просториите и објектите на економските оператори.

Мерки за производите опфатени со овој закон

Член 50

(1) Ако во вршењето на инспекцискиот надзор кај економските оператори и на нивните производи, инспекторот утврди непочитување на одредбите на овој закон и техничките прописи ќе донесе решение со кое ќе:

- а) нареди:
 - отстранување на утврдените несообразности на производите со определување на рок за нивно отстранување,
 - означување на производите со пропишаните знаци или отстранување на недозволениот знаци,
 - уништување на несообразните производи, ако тоа е неопходно за заштита на здравјето и безбедноста на луѓето и заштита на животната средина и природата и
 - повлекување од пазарот на несообразните производи;
- б) забрани:
 - пуштање на пазар или ќе го ограничи пазарот со несообразните производи,
 - ставање во употреба или ограничување на употребата на несообразните производи,

- времено какво било снабдување, снабдување или изложување на производите, сè додека не се направат соодветни проверки и

- употреба на несообразни производи.

(2) Ако постојат докази дека и покрај усогласеноста на производот со одредбите од овој закон и на техничките прописи, производот ја загрозува безбедноста и здравјето на луѓето, надлежните инспектори се должни да донесат мерки согласно со ставот (1) на овој член, со кои може да го ограничат пласирањето на производот на пазарот, односно да го определат неговото повлекување од пазарот или поврат на производот.

(3) Надлежните инспектори или овластени лица за вршење на надзор при преземањето на мерките со донесување на решение, се должни да постапуваат така што нивните мерки ќе бидат пропорционални на сериозноста на ризикот, при што во најголема можна мера ќе се почитува принципот на претпазливост и можните непосредни и посредни ризици по здравјето и безбедноста на потрошувачите и другите корисници на производот.

Постапка за справување со производи кои претставуваат ризик на национално ниво

Член 51

(1) Кога надлежните органи за надзор над пазарот имаат доволна причина да веруваат дека производите опфатени со овој закон и техничките прописи од овој закон, претставуваат ризик по здравјето или безбедноста на лицата или по други аспекти на заштита на јавниот интерес, тие преземаат мерки и вршат евалуација во однос на предметниот производ која ги опфаќа сите релевантни барања утврдени во овој закон и соодветниот технички пропис.

Релевантните економски оператори мора да соработуваат со органите за надзор над пазарот.

Кога, во текот на таа евалуација, надлежните органи за надзор над пазарот утврдат дека производот не е во согласност со барањата утврдени во овој закон и применливите технички прописи, тие, без одлагање, бараат од релевантниот економски оператор да ги преземе сите соодветни корективни активности за да го усогласи производот со овие барања, да го повлече производот од пазарот или да го изврши поврат, а сето тоа во разумен рок, односно период пропорционален со природата на ризикот, како што ќе пропишат.

(2) Економскиот оператор мора да ги презема сите соодветни корективни мерки во однос на сите засегнати производи кои се пласирани или направени достапни на пазарот на Република Северна Македонија и на пазарот на Европската Унија.

(3) Кога економскиот оператор не презема соодветни корективни активности за да го усогласи производот со овие барања во рамки на периодот наведен во ставот (1) на овој член, надлежните органи за надзор над пазарот ги преземаат сите соодветни законски мерки за да забранат или ограничат достапност на производот на пазарот, да го повлечат производот или да се изврши поврат на производот.

(4) Информациите за преземените мерки согласно со ставот (3) на овој член ги вклучуваат сите достапни детали, особено податоците потребни за идентификација на несообразниот производ, потеклото, природата на неусогласеноста и ризикот кој го предизвикува, природата и времетраењето на националните мерки и аргументите изнесени од страна на релевантните економски оператори. Особено, органите за надзор на пазарот треба да наведат дали несообразноста се должи на следново:

- а) непридржување на производот кон исполнување на суштествените здравствени и безбедносни барања од овој закон и соодветниот технички пропис и од соодветното европско хармонизирано законодавство или

б) недостатоци на хармонизираните стандарди со кои се овозможува претпоставка за сообразност.

(5) Надлежните органи за надзор на пазарот соодветно ги информираат релевантните овластени и нотифицирани тела.

(6) Надлежните органи за надзор над пазарот ја известуваат Европската комисијата и другите земји-членки на Европската Унија, согласно со ставот (4) на овој член и согласно со прописите кои ја регулираат оваа област.

(7) Кога надлежните органи за надзор над пазарот сметаат дека неусогласеноста не е ограничена само на територијата на Република Северна Македонија, тие ги известуваат Европската комисија и другите земји-членки на Европската Унија за резултатите од евалуацијата и активностите кои е потребно економските оператори да ги преземат.

Сообразни производи кои претставуваат ризик по здравјето и безбедноста

Член 52

(1) Кога по вршење на евалуацијата во согласност со членот 51 став (1) од овој закон, се смета дека иако производот е во согласност со овој закон и соодветниот технички пропис или со европското хармонизирано законодавство за тој производ, претставува ризик по здравјето или безбедноста на лицата или по друг аспект на заштита на јавниот интерес, релевантниот економски оператор мора да ги преземе сите соодветни корективни активности за да го усогласи производот со овие барања за да се осигура дека предметниот производ повеќе нема да претставува ризик, да го повлече производот или да изврши поврат во разумен рок кој е сразмерен на природата на ризикот и кој е даден од надлежните органи.

(2) Економскиот оператор треба да осигура дека се преземени соодветни корективни мерки во однос на сите производи пласирани или направени достапни на пазарот на Република Северна Македонија и на пазарот на Европската Унија.

Формална неусогласеност

Член 53

(1) Без оглед на постапките од членот 51 од овој закон, кога надлежниот орган за надзор над пазарот ќе констатира еден од наодите наведени во овој став ќе побара од релевантниот економски оператор да се отстранат тие неусогласености и тоа ако:

а) ознаката за сообразност е во спротивност на прописите кои го пропишуваат нејзиното поставување;

б) означувањето за сообразност не е поставено;

в) декларацијата за сообразност не е напишана;

г) декларацијата за сообразност не е соодветно напишана и

д) техничката документација не е на располагање или не е целосна.

(2) Кога непочитувањето од ставот (1) на овој член продолжува, органите за надзор на пазарот ги преземаат сите соодветни мерки за да се ограничи или забрани или ограничи достапноста на пазарот за производот или можат да наредат да се изврши поврат или повлекување на производот од пазарот.

Опомена и решение

Член 54

(1) Ако при вршењето на инспекциски надзор надлежниот инспектор кај економскиот оператор утврди неправилности и недостатоци согласно со членовите 50, 51, 52 и 53 од овој закон, со решение ќе му изрече инспекциска мерка опомена и ќе му определи рок во кој е должен да ги отстрани утврдените неправилности и недостатоци, утврдени со записник.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, во случај кога инспекторот ќе оцени дека утврдените неправилности и недостатоци можат да предизвикаат или предизвикуваат непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, финансиска штета или штета по имотот од поголема вредност или загрозување на животната средина или загрозување на јавниот интерес, со решение изрекува друга инспекциска мерка, како наредба согласно со членот 50 став (1) точка а), забрана согласно со членот 50 став (1) точка б), да изврши поврат на производот согласно со членот 52 став (1) и членот 53 став (2) од овој закон и друга мерка доколку е утврдена со овој закон, со која најсоодветно ќе се постигне целта на инспекцискиот надзор.

(3) Кога при вршењето на инспекцискиот надзор не се утврдени неправилности и други повреди на одредбите од овој закон и техничките прописи или утврдените неправилности се отстранети во текот на вршењето на инспекцискиот надзор или во рокот утврден со решението од ставот (1) на овој член, инспекторот ја запира постапката со констатација во записникот.

(4) По исклучок од ставовите (2) и (3) на овој член, инспекторот може да изрече инспекциска мерка со усно решение наведено во записникот.

(5) Во случајот од ставот (2) на овој член, инспекторот е должен веднаш, а најдоцна во рок од осум дена од составувањето на записникот да донесе писмено решение за изрекување на инспекциската мерка.

(6) Против решението од ставовите (1) и (2) на овој член, може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до надлежниот орган за одлучување во втор степен, согласно со закон.

(7) Жалбата од ставот (6) на овој член може да биде поднесена и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или посредникот за административни услуги по електронски пат во Инспекторатот, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(8) По исклучок од ставот (7) на овој член, а во случај на технички прекин на функционалноста на Националниот портал за електронски услуги, жалбата од ставот (7) на овој член во форма на електронски документ може да биде поднесена преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса на надлежниот орган за одлучување во втор степен, согласно со прописите од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(9) Жалбата не го одлага извршувањето на решението од ставовите (1) и (2) на овој член.

(10) Инспекторатот води евиденција за изречените опомени од ставот (1) на овој член.

(11) Формата и содржината на евиденцијата за изречените опомени од ставот (10) на овој член ја пропишува министерот за економија.

Глава 10

ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Прекршоци и глоби за економските оператори

Член 55

(1) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице, кое е микротрговец, доколку:

1) спротивно од членот 3 од овој закон, пласира на пазар производи кои не се сообразни со пропишаните барања од техничкиот пропис;

2) спротивно на членовите 10, 12 и 13 од овој закон го пласира производот на пазар и не ги исполнува обврските од овој закон и од техничките прописи;

3) означува производи кои не се сообразни со пропишаните барања утврдени во техничките прописи со знаци за сообразност или со други знаци кои се слични со знаците за сообразност до тој степен што можат да ги доведат потрошувачите во заблуда;

4) за производите не изврши оценка на сообразноста според пропишаните барања утврдени во техничките прописи;

5) за производите не издаде и/или не обезбеди документ за сообразност;

6) за производите не изработи техничка документација со пропишана форма и содржина и истата не ја чува на пропишан начин и времетраење;

7) пласира на пазар производи кои не се означени на пропишан начин со знаци за сообразност и кои не се проследени со документи за сообразност определени во овој закон и техничките прописи;

8) на надлежниот инспекциски орган не му ги достави податоците за идентификација на економските оператори согласно со членот 15 од овој закон;

9) не ги доставува сите потребни информации за сообразноста на производот, техничката документација и документите за сообразност на барање на надлежниот инспекциски орган;

10) го попречува земањето на потребните примероци од страна на надлежниот инспекторат заради лабораториски проверки и

11) не постапува во согласност со мерките од членот 52 став (1) издадени од надлежните инспекциски органи.

(2) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правното лице кое е мал трговец за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 2.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правното лице кое е среден трговец за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(4) Глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правното лице кое е голем трговец за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(5) Глоба во износ од 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице кое е микротрговец за прекршок од ставот (1) на овој член.

(6) Глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице кое е мал трговец за прекршок од ставот (1) на овој член.

(7) Глоба во износ од 350 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице кое е среден трговец за прекршок од ставот (1) на овој член.

(8) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице кое е голем трговец за прекршок од ставот (1) на овој член.

(9) Глоба во износ од 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице или на трговец-поединец за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(10) За прекршоците од ставовите (1), (5) и (9) на овој член прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува Министерството за економија, преку Комисија за одлучување по прекршок.

(11) За прекршоците од ставовите (2), (3), (4), (6), (7) и (8) на овој член прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.

Прекршоци и глоби за учесниците во оцена на сообразност

Член 56

(1) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице, кое е микротрговец, доколку:

- 1) спротивно на овој закон ги извршува работите поврзани со оцена на сообразност и
- 2) не ги доставува сите потребни информации за спроведените постапки за оцена на сообразноста на производот на барање на надлежниот инспекциски орган.

(2) Глоба во износ од 2.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правното лице кое е мал трговец за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 3.000 до 9.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правното лице кое е среден трговец за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(4) Глоба во износ од 6.000 до 20.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правното лице кое е голем трговец за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(5) Глоба во износ од 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице кое е микротрговец за прекршок од ставот (1) на овој член.

(6) Глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице кое е мал трговец за прекршок од ставот (1) на овој член.

(7) Глоба во износ од 350 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице кое е среден трговец за прекршок од ставот (1) на овој член.

(8) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице кое е голем трговец за прекршок од ставот (1) на овој член.

(9) Глоба во износ од 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице или на трговец-поединец за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(10) За прекршоците од ставовите (1), (5) и (9) на овој член прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува Министерството за економија, преку Комисија за одлучување по прекршок.

(11) За прекршоците од ставовите (2), (3), (4), (6), (7) и (8) на овој член прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.

Исклучоци од поведување на прекршочна постапка

Член 57

Доколку надлежниот инспектор утврди дека производот кој економскиот оператор го пласира на пазарот или го прави достапен на пазарот:

- е без ознаки или е непрописно означен,
- не е придружуван со потребните документи за сообразност или документите не се достапни во моментот или
- не е придружуван со потребните упатства за безбедност,

нема да поведе прекршочна постапка само доколку економскиот оператор ги отстрани утврдените неправилности во рок утврден со решението на инспекторот и доколку економскиот оператор за првпат го прави прекршокот.

Посебни прекршочни санкции и мерки

Член 58

(1) За прекршоците од членот 55 од овој закон, коишто се сторени со цел сторителот за себе или за друго лице да прибави имотна корист или прекршокот е сторен од организирана група на лица или во текот на календарската година сторителот го повтори прекршокот, надлежниот суд може да изрече глоба во износ од 10.000 евра во денарска противвредност.

(2) За прекршоците од членовите 55 и 56 од овој закон, кога постои опасност прекршокот да биде повторен, на правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција привремена забрана за вршење одделна дејност во траење до две години.

(3) За прекршоците од членовите 57 и 58 од овој закон, на одговорното лице во правното лице, на физичкото лице, односно на трговецот-поединец ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана на вршење на професија, дејност или должност во траење до една година.

(4) Кога со прекршоците од членовите 57 и 58 од овој закон, сторителот ќе се стекне со имотна корист, судот ќе ја одземе и имотната корист која е остварена со сторување на прекршокот.

Постапка за издавање прекршочен платен налог

Член 59

(1) За прекршоците од членовите 55 и 56 од овој закон, надлежниот инспектор на сторителите на прекршокот ќе му издаде прекршочен платен налог во согласност со одредбите од Законот за прекршоците и овој закон.

(2) Надлежниот инспекторат води евиденција за издадените прекршочни платни налози и за исходот на постапките за издавање прекршочен платен налог, во согласност со одредбите од Законот за прекршоците.

Соодветна примена на прописите за прекршоци

Член 60

Во однос на одмерувањето на прекршочните санкции и другите прашања што не се уредени со одредбите од оваа глава, соодветно се применува Законот за прекршоците.

Глава 11

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ ПРЕОДНИ ОДРЕДБИ

Член 61

Постапките кои се започнати согласно со Законот за безбедност на производите („Службен весник на Република Македонија“ број 33/2006, 63/2007, 24/11, 51/11, 148/11, 164/13, 152/15, 53/16 и 140/18) до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе завршат согласно со законот по кој започнале.

Усогласување на телата за оцена на сообразност

Член 62

(1) До донесувањето на техничките прописи со кои се уредуваат дополнителните барања што мора да ги исполнуваат овластените тела за оцена на сообразност, оцената на сообразноста на производите согласно со овој закон може да ја извршуваат и телата за оцена на сообразност кои се овластени до денот на влегувањето во сила на овој закон врз основа на Законот за безбедност на производи („Службен весник на Република Македонија“ број 33/2006, 63/2007, 24/11, 51/11, 148/11, 164/13, 152/15, 53/16 и 140/18).

(2) Овластените тела за оцена на сообразност кои се овластени врз основа на Законот за безбедност на производи („Службен весник на Република Македонија“ број 33/2006, 63/2007, 24/11, 51/11, 148/11, 164/13, 152/15, 53/16 и 140/18) мора да го усогласат своето работење со одредбите од овој закон во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 63

Подзаконските акти кои произлегуваат од овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 64

Одредбите од членовите 35 и 37 од овој закон ќе престанат да важат со денот на пристапувањето на Република Северна Македонија во Европската Унија.

Член 65

Одредбите од членот 39 ставови (3) и (5), членот 40 ставови (5) и (8), членот 43 ставови (2) и (5) и членот 54 став (7) од овој закон ќе се применуваат по истекот на шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 66

Одредбите од членот 6 став (4) во делот што се однесува на пренос на информации со Европската унија, членот 43 став (10), членот 44 став (1), членот 47 и членот 51 ставови (6) и (7) од овој закон ќе започнат да се применуваат од денот на пристапувањето на Република Северна Македонија во Европската Унија.

Престанување на важење на прописи

Член 67

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за безбедност на производите („Службен весник на Република Македонија“ број 33/2006, 63/2007, 24/11, 51/11, 148/11, 164/13, 152/15, 53/16 и 140/18).

Член 68

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.